

QUINCE MINUTOS DE RAZÓNS

Intervención do Portavoz da I.L.P., Ramón Varela,
ante a Cámara de Deputados de Galiza
defendendo a Proposta de Iniciativa Popular
sobre política forestal.

Sras./ Sres. Deputados:
Moi sensibilizada debe estar a poboación galega diante dun tema de interese aparentemente só ecolóxico para que teñamos ocasión de presentar neste Parlamento, e por primeira vez, unha Proposición de Lei avalada por mais de 34.000 sinaturas de eleitores galegos.

A realidade é que o problema trascende o campo ecolóxico para ter implicacións sócio-exonómicas e mesmo de calidade de vida, está en xogo un sector tremendamente importante do agro galego, e é polo que pedimos a Vdes. neste, que consideramos "inxusto", curto espazo de 15 minutos unha especial atención.

Como ben coñecen, as repovoacións forestais realizadas na Galiza a partir dos anos 40 tiñan como obxectivo fundamental suministrar a materia prima para a fabricación de pasta de papel; así, da man do Goberno Español e da Administración fan-se exhaustivas repovoacións de piñeiros e eucaliptos e fomenta-se, mesmo con subvencións, o feito de que a nivel privado os particulares planten estas especies de ciclo curto e crecemento rápido.

Estas repovoacións, feitas sen ter en conta a realidade do país, esquecendo a nosa edafoloxía, climatoloxía, réxime de propiedade, vocación e posibilidades do solo e aproveitamentos múltiples do monte, non serviron para xerar unha maior riqueza e un maior nivel de vida na poboación labrega. Polo contrario, os maiores beneficiados destes monocultivos forestais son os monopólios madeiros, os intermediarios e o capital financeiro. E todo isto sen ter en conta o impacto ambiental e os desequilibrios ecolóxicos que provocaron.

Mentres tanto as especies climax, as especies propias do país, de folia caduca principalmente, como bídalos, avelarias, carvallos, castiñeiros e outras, capaces de sustentar unha gran riqueza ecolóxica a nivel de flora e fauna, capaces de xerar

unha diversificación nos aproveitamentos do monte e da madeira e de fornecer un equilibrio no medio ambiente, ademais de seren rendábeis economicamente, esas especies quedan sistematicamente arredadas destas repovoacións, a pesar de que naquel tempo xa existían entre elas algunhas de crecemento bastante rápido como, por exemplo, castiñeiros híbridos conseguidos despois de moitos anos de investigación no propio país e outras especies, como o bídalo, capaces de ser melloradas facilmente e incluso utilizábeis para pasta de papel como saben ben os filandeses e países de Europa central.

O monocultivo forestal trouxo consigo a problemática dos incendios forestais, un dos problemas mais graves aínda por solucionar no noso medio ambiente. Nos últimos 18 anos arderon na Galiza perto de 900.000 has., case a terceira parte do país, vendose afectada unha extensión de aproximadamente 40.000 has. arboradas. Aínda que a Administración autonómica di que gasta centos de millóns no seu combate, a realidade é que desde o ano 1978 aumenta progresivamente, ano tras ano, o número de incendios e a superficie afectada. O non actuar sobre a base do problema fai que as medidas adoptadas sexan ineficaces, e curiosamente mentres tanto estes incendios forestais provocaron un aumento en especies pirofíticas, como sucede co eucalipto, xa que esta planta avanza grácias aos incendios e así os monocultivos comezados na década dos 40 continúan desprazando-se cara esta última especie nun momento no que ás fábricas de pasta lles interesa esta madeira.

O problema dos incendios é tan grave que o propio Parlamento, e nesta mesma lexislatura, criou no ano 86 unha Comisión de Estudo do tema; a principios do ano 87 escoitaba a propietarios de montes, empresarios da madeira, intermediarios, a Administración do Estado, a Autonómica, grupos ecoloxistas, concellos, entre outros; posteriormente, en

maio dese ano, nunhas Xornadas Técnicas, ás que asistían 80 técnicos e expertos, algúns deles mesmo de fóra de Galiza e do Estado, marcában-se por unanimidade unhas directrices de política forestal,

entendíase que o monte debería cumprir tres funcións básicas: produción, conservación e uso social, considerábase que o patrimonio forestal tiña que estar conformado por especies autóctonas.

Estes eixos da política forestal a seguir coinciden plenamente cos propostos pola Lei de Iniciativa Lexislativa Popular para a Conservación, Mellora e

Desenvolvemento do Patrimonio Forestal da Galiza. E defendémolos, porque, a pesar de que houbo unanimidade nas Xornadas Técnicas e mesmo por unanimidade saíron aprobadas as súas conclusións nesta Cámara, a política forestal do Goberno fixo caso omiso a estas recomendacións e a súa política feita de costas ao país dos anos 40. Boa proba do que digo é que no ano 87 dos viveiros galegos, algúns deles propiedade da Administración Autonómica, saíron case 52 millóns de plantas das que máis de 51 millóns corresponden a piñeiros e eucaliptos e tan só 340.000 corresponden a castiñeiros, carvallos e outras frondosas do país. Curiosamente só do Centro de Lourizán nese mesmo ano saíron oficialmente 400.000 plantas de eucalipto, aparte dos outros viveiros (máis que todas as caducifolias autóctonas xuntas).

Os asinantes da I.L.P. apostamos pola diversificación de especies como no aproveitamento, estamos certos que en boa parte o problema dos incendios e as súas secuelas: erosión, perdas económicas, desfeita ecolóxica, perdas de vidas humanas... veríase solucionado e non se darían os desfases actuais, tanto no que se refire ás especies como á produción pois de 10 árbores asentadas na Galiza, oito son piñeiros e eucaliptos, e, en canto á produción, fronte a 3.400.000 m³ de madeira por ano de especies de crecemento rápido, e non precisamente de boa calidade, tan só temos unha produción de 70.000 m³ de madeira de boa calidade de árbores nobres codiciadas en todo o mundo.

Poder compatibilizar as tres funcións básicas do monte: a produción, a conservación ou aspecto ecolóxico e o uso social e recreo, é hoxe tan fundamental que mesmo estes presupostos están recoñecidos como de urxente necesidade no Parlamento Europeo e son recomendacións para as repovoacións que se realizan na Europa occidental e central, países como a R.F. Alemaña e Gran Bretaña teñen actualmente en conta estas recomendacións e realizan xa repovoacións no mesmo sentido: na diversificación e aproveitamento múltiple do monte. O estudo da realidade na Galiza entende que os proxectos de celulosas que pretenden instalarse na Galiza son neste momento un atranco infranqueábel e atentan a esta diversificación e a compatibilizar as funcións antes suñadas.

A instalación de calisquer industria de celulosa atentaría gravemente ao meio galego, temos que ter en conta que hoxe aínda é o día que non se fabrica

papel na Galiza e, tendo unha produción de 260.000 tn. de pasta na Celulosa de Lourizán, temos que exportar esta materia prima por falta dunha industria de papel, industrias estas que contaminan menos que as celulosas e dan, polo contrario, cinco veces mais postos de traballo con menor investimento. Se algunha fábrica relacionada co sector forestal ten sentido na Galiza seria unha que transformara a pasta que sae de Lourizán en papel -se de certo non pensan trasladar esta industria-.

Se as industrias de Celulosa, que chegan a Galiza da man das transnacionais, representan para o futuro un grave problema ambiental pola alta contaminación que traerán consigo, a pesar das Normas Antipolución e das medidas correctoras -lembre-mos o caso de Lourizán-, desde o punto de vista económico non ofrecen mellor "papel", xa que a subvención a fondo perdido por vir a instalaren-se a determinadas zonas será da orde de 50.000 a 75.000 millóns para criar en cada unha un total de 500-600 postos de traballo, o que significa un auténtico despilfarro, xa que as ZUR de Ferrol e Vigo, sen ser un bon modelo, criaron eses postos de traballo cunha subvención de 5.000 millóns, de 10 a 15 veces menos, e a GAEIG, nos anos que leva funcionando, con 26.000 millóns, é dicir a metade ou terceira parte do que se pretende regalar a cada unha das transnacionais, criaron da orde de 54.588 postos de traballo. Non era a miña intención meter-me en temas económicos, que non é, por outra banda, a miña especialidade, pero como vemos que o goberno galego parece estar interesado, e mesmo comprometido, nestes proxectos, que afectarían á Lei aquí proposta, os 34.000 asinantes entendemos que teñen que paralizarse estes proxectos, mentres a diversificación forestal e aproveitamento múltiple do monte non estexa en marcha. Polo contrario, defendemos a industrialización do país de forma racional e para coller o tren da modernidade, propoñemos potenciar:

- Á pequena e mediana industria da madeira, aos 711 aserradeiros e ás 16 fábricas de tabulerios.
- Á industria do móbel, da artesanía e ás industrias que vaian aproveitar as riquezas diversas que terán os nosos montes.
- Industrias compatíbeis cos presupostos enunciados que xeren riqueza e postos de traballo no país e non ás transnacionais alemáns ou filandesas que veñen a beneficiar-se unha vez mais do noso país. Non queremos que se nos asigne un papel dentro do

Mercado Común, que converte a Galiza na reserva eucalipteira da CEE, para que podan funcionar as fábricas de papel alemáns. Creemos que temos dereito a esixir un desenvolvemento centrado na nosa realidade e nas necesidades propias.

Se como parece é tan importante a pasta de papel e o papel, a Lei de Iniciativa Lexislativa Popular propón a recuperación do papel e cartón usados. Algúns países en Europa aproveitan o 80% do material usado, no Estado Español están neste campo aproveitando o 50%, aquí, na Galiza, non parece ser unha preocupación, polo que propoñemos que, cunha meta de 10 anos, nos acerquemos ao aproveitamento que fan outros países, para o cal o goberno tería que fomentar a instalación deste tipo de industrias de reciclado e, se a nivel privado non existise iniciativas deste tipo, debería ser tarefa do propio goberno a instalación da mesma, así, desta maneira, deixaríamos miles de has. dos nosos montes, hoxe adicadas ao monocultivo, a disposición doutros usos agrarios e cunha menor tala teríamos iguais resultados.

Os 34.000 asinantes da Lei entendemos que o patrimonio público galego ten que aumentar até cotas da media da CEE, do 17-20%. Hoxe os nosos montes públicos estatais supoñen menos do 1%, en Andalucía, por exemplo, supoñen o 12%. Na superficie a comprar ou permutar pola Administración galega, este territorio adicaría-se á conservación, protección, investigación e uso social, reservando un 5% para reserva integral e uso científico como teñen noutros países próximos. Contemplamos como necesario que a acción do goberno se oriente a conservar e ampliar os bosques autóctonos, propoñendo para tal fin medidas económicas e fiscais que fagan que os labregos galegos non se opoñan a tais medidas, senón, polo contrario, sexan eles os primeiros interesados en tal fin. A negociación previa, as subvencións, a desgravación fiscal e outras medidas teñen que ir por diante das declaracións de parques ou terreos de uso público, todo o contrario do que se está a facer. Aquí os concellos teñen un papel importante que cumprir, adquirindo lugares de interese ecolóxico, xeolóxico, cultural ou recreativo, para o cal desde o goberno terían que arbitrase fórmulas crediticias.

Estes e outros presupostos, que por falta de tempo non paso a destacar, propostos pola Iniciativa Lexislativa Popular para acometer-se no prazo de aquí a 10 anos son os fíos condutores da nova política

forestal. Da aprobación ou non pola Cámara da presente Lei dependerá o que se faga no sector forestal non só no que queda de século senón ademais do comezo do que ven: se a Lei sae aprobada como é de esperar, xa que aproximada-

mente o 90% xa está unanimamente aprobado no Ditame das Xornadas Técnicas, no futuro a diversificación forestal, a conservación e recuperación do bosque autóctono, o aumento do patrimonio forestal público galego, o potenciamento da pequena e mediana industria da madeira e dos múltiples usos do monte, o reciclado do papel e cartón usados, serán os eixos que conducirán a un equilibrio e a unha compatibilización na produción, conservación e uso social.

Polo contrario, se esta Lei fose aprobada só para quedar como mera declaración escrita e sen ánimo de aplicá-la ou mesmo se fose abertamente rexeitada nesta Cámara, a política forestal marcará-na neste país os monopolios e transnacionais da madeira, as repovoacións en monocultivos especialmente con eucaliptos sucederán-se -e xa nolo anunciaron desde o goberno español- e este monocultivo dará a puntilla ao pouco que queda do bosque autóctono, os beneficiados e os beneficios serán de fóra do país e, unha vez mais, cortarán-se as ás do desenvolvemento propio xerado por e para Galiza e estará-se hipotecando o futuro.

A falla dunha política de planificación física e ordenación do territorio, e dentro desta a falla dunha política forestal clara, é dicir, o funcionamento a golpe de normas, ordes ou decretos sacados das consellerías no último momento, como sucede na actualidade, fai necesaria e urxente unha Lei marco, que ademais ven avalada por 34.000 asinantes, 27 organizacións de fóra de Galiza e 40 organizacións insertadas nos mais diversos eidos, desde o ecologista ao sindical, desde o político ás asociacións cidadáns. A falla desta Lei marco beneficia unicamente aos intereses da rapiña. A ambigüedade política favorece e interesa unicamente aos monopolios madeireiros que definen o que se debe plantar no país.

Hoxe porde ser un día histórico, de vostedes depende.

Moitas grazas; mais nada.

